

Test zo slovenského jazyka a literatúry I.

UKÁŽKA 1

Samo Chalupka: Mor ho!

*Zasurmili surmity, volajú do zbroje:
povstal tábor, do šíkov zviňajú sa voje;
a voj za vojom divým útokom ta letí,
kde boj na cára bijú tie slovänské deti.
Husté prachu kúdoly po poli valia sa,
zem dupotom a nebo rykom sa otriasa. –
A tá naša rodinka, tá slovänská čata,
už vám je zôkol-vôkol od vrahov obstatá.
Sto mečov sa každému nado hlavou blyští,
lež Slovän nečítava vrahov na bojišti,
ale morí. – Hoj, mor ho! detvo môjho rodu,
kto kradmou rukou siahne na tvoju slobodu:
a čo i tam dušu dáš v tom boji divokom:
mor ty len, a voľ nebyť, ako byť otrokom. –*

1. V ktorej možnosti je správne určený literárny druh a forma ukážky?

- A. lyrika, poézia
- B. epika, próza
- C. epika, poézia
- D. lyrika, próza

2. Ktoré tvrdenie o ukážke neplatí?

- A. Autor v ukážke podáva dejový opis bitky.
- B. Básnik využil sylabický veršový systém.
- C. Hrdinovia sa vrhajú do boja s pokrikom: Hoj, mor ho!
- D. Slovänští junáci zomierajú v boji proti tureckej presile.

3. V prvom verši ukážky sa nachádza:

- A. symbol
- B. personifikácia
- C. metonymia
- D. oslovenie

4. V ukážke sa nachádzajú epitetá:

- A. 4
- B. 3
- C. 5
- D. 2

5. Ktoré označenie nevystihuje hlavného hrdinu ukážky?

- A. romantický, zomiera za ideál
- B. kolektívny, zobrazený na základe kontrastu (protikladu) s cárom
- C. idealizovaný, zveličujú sa jeho dobré vlastnosti
- D. realistický, víťazí v boji

6. Ktoré z uvedených spojení v textovej ukážke nie je expresívne?

- A. a tá naša rodinka
- B. už vám je zôkol-vôkol od vrahov obstatá
- C. husté prachu kúdoly po poli valia sa
- D. mor ty len, a voľ nebyť, ako byť otrokom

7. Aký rým sa nachádza v uvedenej ukážke?

- A. striedavý
- B. združený
- C. obkročný
- D. prerývaný

8. Urč slovný druh podčiarknutých slov v rovnakom poradí ako v ukážke:

- A. citoslovce, podstatné meno, zámeno, príslovka, číslovka, častica
- B. citoslovce, podstatné meno, zámeno, predložka, číslovka, citoslovce
- C. sloveso, podstatné meno, zámeno, príslovka, číslovka, citoslovce
- D. sloveso, podstatné meno, zámeno, predložka, číslovka, častica

9. V ktorej z možností sú všetky slová správne?

- A. rýdziky, pyré, jedlina, ozimina
- B. piroh, ryšavý, odvýjať, zviknúť
- C. rival, myhnúť, kynožiť, dynamit
- D. mystyka, clivota, bílie, jazmýn

10. Urč, v ktorej možnosti sa nachádzajú dve združené pomenovania:

- A. triedna kniha, drevený stôl, čistá stránka
- B. klasifikačný hárok, materská škola, visiaci obraz
- C. farebný kov, chladný vánok, horúci hrniec
- D. súpisový hárok, keramická váza, hrubá kniha

UKÁŽKA 2

Antoine de Saint-Exupery – Malý princ

- Ty si pre mňa zatiaľ len malý chlapec podobný stotisícom malých chlapcov. A nepotrebujem ťa. A ani ty ma nepotrebuješ. Ja som pre teba iba líška podobná stotisícom líšok. No ak si ma skrotíš, budeme jeden druhého potrebovať. Budeš pre mňa jediný na svete...

- Začínam rozumieť, - povedal malý princ.

- Jestvuje jedna kvetina... myslím, že si ma skrotila...

- Spoznáme len tie veci, ktoré si skrotíme, - povedala líška. – Ľudia už nemajú čas, aby niečo spoznávali. Kupujú si u obchodníkov celkom hotové veci. Ale pretože nejestvujú obchodníci, čo by predávali priateľov, ľudia už priateľov nemajú.

- Keby som ja mal premárniť päťdesiattri minút, šiel by som celkom pomaličky k studničke...

- Tak aj ty si smädný, - spýtal som sa ho.

Ale neodpovedal na moju otázku. Povedal mi iba:

- Voda môže byť dobrá aj pre srdce...

11. Ktoré tvrdenie o rozprávačovi v ukážke je pravdivé?

- A. príbeh rozpráva autor – pilot, ktorý havaroval; v 1. osobe sg.
- B. príbeh rozpráva malý princ; v 1. osobe sg.
- C. príbeh rozpráva líška, v 1. osobe sg.
- D. príbeh rozpráva autor; v 3. osobe sg.

12. Ktoré tvrdenie o ukážke neplatí?

- A. Čas, ktorý venujeme priateľovi, má zmysel.
- B. Ruža, ktorá si skrotila malého princa, je pre neho jedinečná.
- C. Priateľov si ľudia môžu kúpiť.
- D. Dobre vidíme iba srdcom, to podstatné je očiam neviditeľné.

13. Nájdi vhodné synonymum k slovu *skrotiť* v kontexte ukážky:

- A. vycvičiť
- B. zmanipulovať
- C. zamilovať
- D. naučiť počúvať

14. Nájdi vhodné synonymum k slovu *premárniť* v kontexte ukážky:

- A. stratiť
- B. premrhať
- C. stráviť
- D. zmysluplne využiť

15. V ukážke dominuje:

- A. vnútorný monológ
- B. dialóg
- C. opis
- D. úvaha

16. Ktorý znak v ukážke nie je typický pre rozprávku?

- A. rozprávková bytosť
- B. zvieratá hovoria ľudskou rečou
- C. symbolika a zázračnosť
- D. filozofické posolstvo

17. V ktorej vete je správne podčiarknutý podmet?

- A. Dievčatko rozbolela hlava.
- B. Poznám jedno milé dievčatko.
- C. Dievčatko sa náhle rozplakalo.
- D. Marienka je veselé dievčatko.

18. V ktorej z viet je slovo *napriek* príslovkou?

- A. Napriek únave pokračovali v práci
- B. Odišiel napriek jej protestom.
- C. Deti robili rodičom napriek.
- D. Napriek matkiným prosbám sa odst'ahoval.

19. Epický útvar, v ktorom sa odrážajú predstavy ľudí v dávnomeku o pôvode sveta a života na Zemi, prírodných zákonoch, hrdinoch a bohoch, sa nazýva:

- A. povesť B. generačný román C. bájka D. báj

20. V ktorom prípade nie je správne priradený literárny druh a jeho žánre?

- A. epika – poviedka, román, novela
B. lyrika – óda, elégia, žalospev
C. epika – balada, tragédia, sonet
D. dráma – jednoaktovka, činohra, komédia

UKÁŽKA 3

P. O. Hviezdoslav – Zuzanka Hraškovie

Zuzanka Hraškul'ča: púpavka, žubrienka.

*Ubije mater ju: zaplače, postenká,
v kútik sa utúliac, metla kde, u dverí;
zodvihne v úchytku
posúcha úlomček upadlý materi:
zúbky naň vycerí...
Zabudne na bitku.*

*Mat' však je macocha. „Kdes' bolo, fagane?“
„Vonku...len...na ceste.“ „A nohy zbabrané
po členky, prečo, há!?!“ „Troška len – u päty...
Jarček hned' uloví...“
„Ja tebe! Vlačeň...na!“ Scupkali buchnáty:
heglo až v chúd'ati.
„Joj!...Poviem ňañovi – “*

21. Akými slovami autor navodzuje v texte emocionalitu?

- A. prostredníctvom zdobnení a citosloviec
B. hromadením slovies
C. nedokončenými zvoláciami a opytovacími vetami
D. hromadením zámen

22. K akému žánru patrí uvedená ukážka?

- A. tragédia
B. sociálna balada
C. lyrická skladba
D. povesť

23. Ako zobrazil autor hlavnú hrdinku?

- A. idealisticky, vyzdvihuje jej kladné vlastnosti
B. realisticky, so zmyslom pre sociálny súcit – ako typickú sirotu
C. romanticky, zveličuje jej tragiku
D. zdeformovane, zdôrazňuje jej nedostatky

24. Ktoré tvrdenie o ukážke neplatí?

- A. Rytmus v texte vytvára opakovanie podobných slov a rým.
- B. Dialógy a živá reč postáv dotvára atmosféru deja.
- C. Autor si vytvára vlastné neologizmy, čím sa stáva text originálnejší i ťažšie zrozumiteľný.
- D. V ukážke dominuje úvaha, čo dokazuje aj hromadenie otázok.

25. V ktorej vete je zámeno predmetom.

- A. Vaši si dobre zalyžovali v Tatrách?
- B. Nebola som spokojná s mojimi výsledkami klasifikácie.
- C. Včera večer si ma nečakala?
- D. On sa neustále vyhovára.

26. Ktorá z uvedených viet obsahuje viacnásobný vetný člen?

- A. Na ľudoch si všímaj dobré aj zlé stránky.
- B. Ulice našich miest sú znečistené.
- C. Teplý čierny čaj ma postavil na nohy.
- D. Už nás čakali na hlavnej stanici.

27. Nájdi možnosť, v ktorej sú k slohovému postupu správne priradené slohové útvary.

- A. opisný: charakteristika osoby, referát, úvaha
- B. informačný: úradný životopis, slávnostný príhovor, oznámenie,
- C. rozprávací: beletrizovaný životopis, povesť, detektívny príbeh
- D. výkladový: úvaha, telegram, prednáška

28. Čo nie je znakom odborného opisu?

- A. podstatné mená B. prídavné mená C. časová postupnosť D. odborné názvy

29. Ku ktorému štýlu sú nesprávne priradené žánre:

- A. administratívny: pozvánka, list, oznámenie, reklamácia
- B. rečnícky: prejav, prihláška, prednáška, prípitok
- C. publicistický: fejtón, úvodník, správa, interview,
- D. odborný: opis, výklad, pracovný postup, referát

30. Ktoré z uvedených ustálených spojení sa významovo najviac zhoduje s frazeologizmom *nehas, čo ťa nepáli* ?

- A. nepchaj nos do cudzích vecí
- B. nerob si z toho ťažkú hlavu
- C. nemaľuj čerta na stenu
- D. neber si ako baran na rohy

Test zo slovenského jazyka a literatúry I.

Kľúč správnych odpovedí

1. C
2. D
3. B
4. A (*divým útokom, husté prachu kúdoly, kradmou rukou, boji divokom*)
5. D
6. C
7. B
8. C
9. A
10. B
11. A
12. C
13. C
14. D
15. B
16. D
17. C
18. C
19. D
20. C
21. A
22. B
23. B
24. D
25. C
26. A
27. C
28. C
29. B
30. A